

**ССКП ЦК-ан СССР Министрий
Советои дег тјара аьнна баркал**

ноттигаах, массанаах а док-
хкий толамаш даьха хилар-
Цьаьмолча фермашна из болх
ледара латтара нертгера баьх-
да боахмий кулгалхоша лертт-
цу гуланха йоанкхе ош ца хилар
«Лермонтовский» ячача совхоз-
1 отделеьча хьанкий ферма за-
ведующелла вахиттар нов. Арса-
нов. Цу балха тIа из хьоманев
совхоза кулгалхоша аьннада
цунга, зшшачуьца галашгерт
ферма. Цьаьбалча, ферма болх-
ша дулх нийьдгара тIамца деьха
раш нкоачшйьдгелдолаш болх
тIеьхбичаьца вIалла новьностал-
данзар. Цу тайпара масала
луькха доалае йий я.

[illegible]

Діадахача шера дуинкчаа ба
хамашина хьанхача кхабара та
ца денхараш кочоача ца деш
сар. Республик 120 зар хьан
кхаба лыхьтхьа кхалар а
дакьа, мара хьохчададаца,
мегардиглаш дац хьабела ба
калгой, тоьал концентрирова
доактар дац, яхаш бехкназа бу
глертар.

Кхерттера бахьан да хьан
фермаша бокьонца болх в
тхьехьаньна ца хилар. Дина в
а еш балжа юньенхулац дик
йола методаш: тайп-тайпчар
йола хьанхачар вешар а хь
кхьлар, цъьа кхьаш йола эт
ебар, шитта кхьа а Чоарла
хиннад «Ингушский», «Наде
тхьа» яхача совхозаша, и
хьабьйолча колхозаша а хьан
чашта лертгта гьулапх ца дар
хьан долаш.

Валла ла мегаргдолаш глү
дац хьанхарчий фермашна
барз хь да, ахаш цьхьа
ноушачте галгаште и
духаш дола хабараш.
Телехадиса гулкан да. Къахь
моллагла бела сий долаш бар
нохчий хьхалгел я Надгтеричи
ончерч «вардсийн» яхача
хоза 4-ча отгделне хьанхарча
гулканш деш. Члоарш сий ду
массане а. Иштта ихь а дук
вал республибне дош доацар
нал а це даш, хьанхарч ферм
болш беш, Дьхенна бонкха п
бул бела нах.

Цыхабанъда, геттара кӀези
хъанхий фермаш гӀалгӀай
нашна, нхы а кӀезигарла б
фермашка болх беш гӀалгӀай
гӀуланх нхы дӀахо ла мег
лаш дац.

Хара нолхоза, совхоза, районд хувиж буй улсуудад ба дотоодын дулх данхнара хьянхарч яр геттара члоарла пайдане ланх долга ихета а деш, из сихагla вlаштeхьбанкха. М долча боахамашна из болх тeхьбанкхара нулгалде деза тийни организациеша.

Ноҳи-Паллғай АССР Лахехарча Совети Президиуми соцам бу:
 Ноҳи-Паллғай Автономии Советски Социалистически Республика поз-
 лага хержача Лахехарча Совети вориллага сессии хьасиллйла 1961-ча
 шера январь бетта 24-ча дийнахьа гораде Грозне.
 Ноҳи-Паллғай АССР Лахехарча Совети Президиума Председатели
 И. АЛМАЗОВ.
 Ноҳи-Паллғай АССР Лахехарча Совети Президиума Секретарь
 М. КОМАРОВ.

рла, 1961 шу Тлакхоачаш семилетка шоллагча шера
а йоккхийча кхъаьгема коталоний хьакъеа хоам беш
ача партийний, советский, боахам организациешкара, пред-
ей гийшлой коллективашкара, коммунистический кха-
ма бригадашкара, производстве хьалха латтарашкара а
орашкара а телеграммаший письмош кхъаьчад ССКП
геи СССР Министрий Советагени.

Семилетка шоллагъча шера план ханал хьалха кхоачашь йола ерригача предприятий бригадий коллективш, производстве хьалха латтараший, новатораший, партийний, советский, боахмача организационий дахьо йодача хана мехка экономикача дейгоаларла хьакъехьара СКПГ XXI-гича съезда исторически решенеш кхоачашьча каратгийиннача докхийнча хламаша, промышленний продукция дукхагъ арахеянча, агрегатша, цехаша, предприятеша деш дола балхаш тодалеча даьхъача докхийнча толамаша чоьгоагъ даьхъала а ювцаш, Советский Союзга Коммунистический парте Центральний Комитет СССР Министрий Советои дег тпара баркал оал партей павительствоий церах хоза дешаш дайтар.

ССКП ЦК-ан СССР Министрий Совети дог тийша я халха латата коллективий сий долча гүлалхех семлетга коола-
ларига шера план коочаши тейхкоочаши яра а вай Даьхе коммунизм хальтэха новьта гюлла хы а сыхарга хальташ-
кыа ажара а доля производста керда коочамашы торонши
лодоча, чарех пайдэ эгача хана берригача вай мекхарча
кыяьегамшоца бола хьокхам хургилдарэх.

СССР Центральный
Комитет

Б. Э. Калмыковна дегІа памятник

Нальчик, 6 ноября. (ТАСС). Халкка нарте оймак-кортарар хиннаха, советин йава бахара, долат кьел-сам поагара Бахарада Кавказера кьамаш оаргьадолахан керте лаягьар кьел хиннаха. С. М. Кирове Г. К. Орджоникидзе долгара а Гюлча а хиннаха Б. 9. Калмыкхана дегла паямтин хьаделлара сийна еминтин чар селган Нальчике. Митинге бар республика горданкачара, ыртара кьамаш кьалгьамкошкьара дукьха в калаш, доллахларча обшастахьар зряшкьара хьаьшин, кьаньара болшешевик.

Лажакха моакьха пуделаста а ботандин дьл метр дукьха броназ а Обшастин дукьха кьаман турпаша сург. Из дегла салалаш йолча курут нарте чубодьтха.

**Фу карагІдаьннад трактораштеи
комбайнаштеи ремонт еча?
(1960 шера 31 декабре енна даннеш)**

Районаш	Трактораш		Комбайнаш	
	Проценташа к жоочашая план			
	гурэхьен лайн ремонт	IV квартале	гурэхьен лайн ремонт	IV квар- тале
Ачхой-Мартановски	58	109	33	100
Веденски	33	82	14	—
Грозненски	46	85	13	51
Гудермески	133	259	109	30
Каргалински	96	163	26	160
Курчалоевски	44	89	6	20
Надтеречни	46	102	20	85
Найсарен	50	91	9	24
Наурски	43	77	32	80
Ножай-Юртовски	73	157	—	—
Первомайски	37	111	—	—
Саясановски	13	40	—	—
Советски	52	100	—	—
Сунженски	56	110	17	35
Урус-Мартановски	46	95	27	94
Шалински	68	131	—	—
Шелмовской	56	91	—	—
г. МагIалбик	62	110	3	12
Ерригата республике Гюлла	61	118	18	66

Ерригача республике Голла	61	118	18	66
---------------------------	----	-----	----	----

Новытсий депутат! РООСР Лаксхьарха Совета палатара сессия гуьлвэный дунен тIа мей болча програвиссан паха коммунистический болгойин партей вигилый Советане исторический документат чоьатIа гIаь а баха гIаьйаьча джикъа дешмаша. Советане Заьленин дерригъа дунен халкый болгойин коммунистический болама программий документ да. Адамаша массаса а баркаь аьларча коммунистический дунен тIа паха иьраз доьа залар хийилтар тIеькъа кIаььч аьл лIуьш кIаььсман лоатIаьба Н. С. Хрущевий бар маьпар баььан, аьдийн кIийрда кIаььан баььан кIаььман лоатIаьш кIидарат.

Улх шера Нохч-Малгій АССР
кяхьегамхаша шой исторе докхаша
гӀа — республика ерригача терригоре
гӀа Советий Ӏабдал етта 40 шу ди-
зар дезидр.

Ше багча шалкыгга южа а хъежаш, Ноцх-Патгильгаш халкго Исламатме чыбалаг пладада белгидылар Советш йацал етгача 40 шера чухь республике хытна Исламатме докжылг хушамаш,

Цу шерашка Коммунистический парти Советский правительством хьалхьа а лелаш, докха новьто-стат а деш, сийлахь-доьккача ерший халкын СССР хьалха хьалхьашен ве-жарашка новьто-стат а деш, озант тIара органический Нохч-ПаллалгIен кIастаьгаьмаша шойт республика, ботьтоьна лакх а тIоз а зый оьм-номикен культури: Революция тIапа-лехка 1913 шер, хинначул республи-ке йозаьккIаш йола промьшленин продукция тIгIтаьшаша дукхалла лакх-еннай. Дикка толамаш даькIад юрта боаьмаш дегIаьлоаьлеш а. ХIарта юрта тIоформ хьтIамин чулоаьмашах соци-алистический йола Нохч-ПаллалгIен халкьа культура дегIаьлоаьлеш а.

Ворх шерадча плана та бечгал-
хуай республика экономика култур-
туй цхато а тоаш дегайолазар
лаьамате дика перспектив. СССР
XXI-ча сьезда исторически ретешена
дог ура а отады, Ног-Мамлаьан
кхыбгьамлоша тилерти гьлоам

Уах шера совхозамен колхоза:
дукца хјама, даш ошествовни
бул бажамас аича паагара нис
ба бая колмен, Алхца хажаме
хиза силос кийинчи коштера
хјаца хлян латта 16,5 тонн к
шан. Дига 1а хажара, хыйбай

Ноҳу-Ҷамоатҳои меҳнаттаҳона
Советски Союз халҳара гучабхар
мелови тисовашка меҳнатта доал-

ла доккын моттиапп. Лаккхерча меле
кхоамаш 3200 метр кхоарта аькхача.
№ 279 йолча свазжиана уахх шез
мар-март бетта дьез дийнаккын буси
2200 толм дийнаккын мехьдэвта (ей-
гача фразце 75 процент) лу 50-я
15-я миллиметр диамет йолча шез
штупшар. Из мехьдэвта доккхашх
свазжиана ту мехьдэвта хьачула
йиш йолча ерригача моттиапп 25
процент мукча юс. Хьаьга юш мотт
обсадной колоннагача цементт г
баны даккхьаьла я. Йишпа
йишхьаьла хама цукха мехьдэвта
луш окважиана хиннацц мехьдэвта
даккха доладенчача хама
дэвн. Цхьабакьда, хьаьна а бе ма

1961-ча шарахна бюджетта ниспайда Нохч-Патмийгын залхана дагалаа бичигдэе өмнө хэргэлжөөн хушхалга дэвхэгчиг. И н дэе а. Нохч-Патмий АССР-а н сгста шгш дэчг хэлмэй лоорх бич, ба сезам ба хэлхэдэршм дэчг, Федерале Правительствэ-теркам бергбюлш.

чоқ, меловий ғиолапнас ылағалчына
йылкы ськьаньна ыякьса ьса мьла
тхьоньна ысчоньна, ылонона йочу а
ыкьхьта, ьсчоньна хьаха ьса, пуд
тхьаьла ьлаьмьта ьдыьмьт йолна
тхьаьнашны мькьхьдьта ьуьдьхьхь
дьса, ьсбьдны ьлонона а йьлашны,
мькьхьдьта дьлаьхьна хьй чьуьхь

* ~~~~~

га шопутчи газ. бизнесмен («Малгобекнефть») гонимларча тигера йозгичкача еригича газ процент ар зехъа йов. Милли кубометрм йола газ алаца йов. 11 бетга («Сунжанефта») ир пашка. Газ ишгича зехъа йолаца межа гаьнарча районашкара чйогла догам тлакхъх республаларкаме тукха аьча а телаш

Из тайна хурмат доанаш
Пугахк юкьеря патажхал
аза хал газопровод а газ йо
молташ а халха ача а
аза пункташ газ чуйларалар
мешленни предприветш чю
догташ а а леташ, газан
таваря тхоашта дикла совзат
халхалар. Пунна Грозне ду
тлакхалыта аза газови турба
нал ду пинкаш, кхьйла об
вани.

Даянчага хана гор. Грозне
еш, хивна промышленниа пре
теш, хивната мехкавта чхы
раши химически яраши, сант
гитенон дидехарий хивна ч
ий. Из бахын долаш кхакх
унахценовна зенне а йолаш
газаш горидеца феда ураг
предриятеша. Шу таймара
талуча бехача хицца чоагт
ду гор. Грознева южкхе гюла
доаша дола Шолжа а. Нолч-
Фарсвархо ф. а Шолжа а цлен
деза балхам белпадлаш, чхы
уж дуькхача шерашича ч

лаьрхIа да. Гoр. Грoзнepчa cтaккa-
гaмxиcтa дeкa Pocсийcкoй Фeдepaцe
Пpавитeльcтвa дeкa гoр. Грoзнepa c-
нaтpиnи гyлaкxиcтa в лaтaм xиnар
тepкaлдaр. мeхдaбaтa чaxкидaрeн
мeхдaнaтa xиmеn apнaтaчa пpocфe-
caштa cиxлaгa тepмeнтaци яpa, мac-
coлoчa пpeдпpиятшa цхьaн гoн
тa лeлaш xиnи лaлaндaр, пpeдпpия-
тeншaр чaxкдyлa блeхa xиnи дaа-
xиnиta кьaбeштa кaнaл дaкxкaрa дe
дeзaш зoлa гyлaкxиcтa дap.

Промышленностью порта боахами
сикха деглаухан хиларга цыхана
духлагга тул болхыл, колхозникан,
интеллигенци. Цар болх кзы а дыка-
гга бергболаш чубаха ценош а
вазача эша ккыдолга хьалаш а
лалашде деза парна.

Промышленный чучел а ценойн гишлом хуьгаар план хуьзам цэ еш йисай уш шера хуь республик. Цун кертарга бахьанех цал да прогрессивн индустриалн методан гишлом ах цезига тохьахьахар-хуьаачам болан шй цемент, дуухуа эсала лел йоккхьига панелехь йоккхьига блокехь гишлом хуьхьелга. Ерига производствени гишлони ценоин дуухал ахьагда кьириник вайшка а ехтах хуьхьел да.

[illegible]

Пул совгта тханица хьалтё йолалё
ёко завод (инструментальни, про-
вольственный машиностроене, прибо-
ростроительни) йаламатэ шортга
хьалтёш я. Российски Федерацие Шра-
вительствёгара дех оаза уж зовлаш
сигага хьалтёш яхар.

Пу тайшпара дехар ду аз моттиге-
ра гиншлой материалаш кийтгяра,
республике аггара хьалха властг-
йоллаш йола аценош ду кэббат
йиллара, гиншлой шь организмаш ме-
ханизмашча йалашгяра соннаг ах-
че хьахечар.

Республике Хэнэа а тэуэн бац Нохч-Паллгый гымакх база специализиш. Къаста чыгуаг ашаш ба дораш, агрономш, зоотехникш. Уж специализиш республике кийгъеш бац, хэнэа алыа тохыгъ ац е медицински а, е ыорбоаама а институтш. Тут дорашк а беш, аз дехар ду Россыйн Федерате Правительствара аху отделени а. Йоллаш (педагогикски, ыорбоаама, медицински) Университет городе Грозне къаешлар. Университет е метаргы хэнэаг йолча Нохч-Паллгый педагогикски институтш.

Школыни гірсащ хьалде аьнна
уьх шера тхьов-хьаинига аьха де-
рига а шадэинига дьаьнна. Дешар-
хонга дьаьш школаш хьалтэбь. Хьаьта
а кьочам тидла школаш хьалтэбь
яьнаш. Дукхьаьа школашка кьаь
сменах худ занетш, чо фьаига но-
хьтэбь не берригача дешара-хьаьта
балха. Нул совгьа, тхо кхераш да,
кьочам фьоллаш школаш да тидла ба-
хьаь доллаш хьалта дешаргача дешара

пуз-
латт
уруба-
долаш
хлара
йов
мекена
мол-
лаш 70
ионаш
агагай
омыс-

шера дѣла даха ха мошаш цола дѣри-
тира бѣраш цѣла хъауцѣла вѣлмѣтѣ-
ла ха да дѣлар Завѣтѣй ахо смена
дѣякѣлар а хъоцѣм хѣлѣл школѣм
хъаулар а дуьла хлара шѣра-шѣра
дукѣлар хъауцѣнаш агуьлѣм школѣм.
Хъаьта а Федерѣне Госплѣно секѣу-
цѣла даьд а ха товѣ соьларчѣм ѣлѣ-
нѣнѣлѣтѣла республике школѣм хъа-
уцѣлар хъауцѣнаш ахъа. Оаха дѣх
1961 шѣра школѣм хъауцѣлар тѣна
ахъа дукѣларга хъауцѣлар. Ту цѣппѣра
оаха дѣх Ногъ-Плѣлѣй мѣкѣа уаьцѣ-
лош лѣорѣар учѣрѣнѣм дукѣларга
хъауцѣла ахъа дукѣларга хъауцѣлар.

Ноҳ-Ғалтай меҳна кинематогра-
фис ҳамаи дини хилларх, тоза
районаи сирдорон роғлаи халқ-
шан хилларх дукка саваторно-
роғини уҷредженеи ақла илм а. Но
тор лурғи дуккаш халқамомта
ш журорин дарба де. Россияни Фе-
деративнэштатаро ала де
Ноҳ-Ғалтай меҳна саваторно-ку-
роғини уҷредженеи шеръа тоҳи
аҳа халқадар.

Културно-просветителни уҷре-
дженеи хиланэа ғарьд наҳа ком-
мунистическн саҳетам балара, ғай-
баҳа наҳа сахетам чу дин халқ-
наҳа заман гулуклаш дандатар ғай-
бераҳа наҳа бонка баҳа ресубли-
ке халқбаҳаро. Шугузи Федератив
Правителстватаро ала де ресубли-
кеи културно уҷредженеи халқам
тоҳи аҳа дуккаш халқадар.

Пурам да сона вай ленински парте
Центральни Комитетга, Советски
правительствено, душка веза Никита
Сергеевич Хрущевни Нохч-
Паллгйичен кяхъегамшоа семилет-
аа асхоналгич шера палл ханал хьал-
ха ахкоаагшара, шояр республика
кыа а хоаглен хьалдоааглен хили-
гитара шояр джерга низаш тлодо-
хитаргичтарыхах тешам бала. (Тоа-
реш тах).

СТАЛИНСКИ ОБЛАСТЬ. Ильича церахта Ждановски заводе болх бе йлоаенный жерда Галаамате Йокхуа стан «1700». Халкыа боахама хйара шерра-шера взараш тоннаш болати листаш хьаергыя ну стано.

П. КАШКЕЛА сурт. **ТАСС фотохроника.**

2-гія сарі, 8 январь, 1961 шу.

